

Vergaderjaar 2011–2012

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 941

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 september 2012

Hierbij zend ik u de geannoteerde agenda voor de Eurogroep en de informele Ecofin Raad van 14 en 15 september 2012 te Nicosia, Cyprus.

Het is mogelijk dat nog punten worden toegevoegd aan de agenda of dat bepaalde onderwerpen worden afgevoerd of worden uitgesteld tot de volgende vergadering.

De minister van Financiën,
J. C. de Jager

Geannoteerde Agenda ten behoeve van de Eurogroep en de informele Ecofin Raad van 14 en 15 september 2012 te Nicosia, Cyprus

1. Economische en financiële situatie in de eurozone

Document: n.v.t.

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De Europese Commissie zal tijdens de Eurogroep kort de economische en financiële situatie in de eurozone toelichten. De Eurogroep zal hierover van gedachten wisselen.

2. Spanje

Document: n.v.t.

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: Tijdens de Eurogroep zal gesproken worden over de situatie in Spanje. Het proces voor de steun van het EFSF voor de Spaanse financiële sector loopt, maar er liggen momenteel geen beslissingen voor. In het tijdspad zoals dat is opgenomen in de *Memorandum of Understanding* (MoU) (zie ook de Kamerbrief over het Spaanse programma voor bankensteun met kenmerk BFB2012–14526M), is voorzien dat de resultaten van de grondige waardering van de boekhoudkundige en economische waarde van de activa op de boeken van individuele banken eind september worden verwacht. Op basis van de uitkomsten zullen de Spaanse autoriteiten en de Europese Commissie de levensvatbaarheid van de banken en de plannen voor herstructurering beoordelen. Banken die niet levensvatbaar zijn, zullen op ordelijke wijze worden afgewikkeld; hiervoor worden door de Spaanse autoriteiten, in samenwerking met de Europese Commissie, afwikkelplannen opgesteld. Voor de in de kern gezonde banken zullen herstructureringsplannen worden opgesteld. Naar verwachting zullen deze plannen vervolgens in november 2012 (voor de banken die reeds staatsteun ontvangen) en december 2012 (voor de banken die een dusdanig kapitaaltekort hebben dat zij dit niet zonder publieke steun kunnen aanzuiveren) worden goedgekeurd. Na afronding van deze procedure kan de eerste uitkering plaatsvinden voor steun aan de Spaanse banken. Nederland hecht er aan om volledige helderheid te krijgen over de werkelijke staat van de Spaanse bankensector, wat zal moeten blijken uit de doorlichting van de individuele banken, alvorens ingestemd kan worden met uitkering van een eerste tranche.

Op 31 augustus jl. publiceerde de Spaanse bank Bankia haar halfjaarcijfers. Zoals verwacht bevestigde deze publicatie de zwakke kapitaalpositie van Bankia. Zoals voorzien in het MoU, zal Bankia samen met de Spaanse autoriteiten en de Europese Commissie herstructureringsplannen opstellen. Pas wanneer die plannen zijn goedgekeurd door de Europese Commissie zal er steun vanuit het EFSF beschikbaar kunnen komen voor Bankia. Echter, om Bankia te laten blijven voldoen aan de minimum kapitaalvereisten in de periode totdat de volledige herkapitalisatie en herstructurering kan plaats vinden langs de lijnen van het EFSF leningenprogramma, heeft het Spaanse Fonds voor Ordelijke Herstructurering van Banken (FROB) aangegeven een overbruggingsherkapitalisatie beschikbaar te stellen voor Bankia. Hierdoor hoeft op dit moment geen gebruik te worden gemaakt van de noodkapitalisatiefaciliteit van 30 miljard euro. Deze intentie van het FROB heeft de Eurogroep verwelkomd (zie bijlage*). In een later stadium, en als voorwaarde voor uitkering van de eerste tranche voor de steun, zal de herkapitalisatie en herstructurering van Bankia getoetst worden aan de vereisten uit het MoU.

3. Griekenland

Document: n.v.t.

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De Eurogroep zal spreken over de situatie in Griekenland. De Trojka zal begin september de monitoringsmissie aan Athene hervatten. De verwachting is thans dat de volledige voortgangsrapportage eind september, begin oktober beschikbaar zal komen. Zonder een volledige voortgangsrapportage van de Trojka is besluitvorming over de uitkering van het volgende deel van de lening niet acceptabel. Wanneer de voortgangsrapportage beschikbaar is zal de Tweede Kamer hier, evenals over de inzet van het kabinet, over geïnformeerd worden, zodat de Tweede Kamer, zodra opportuun, zich hierover kan buigen.

4. Zevende voortgangsrapportage Ierland

Document: nog niet openbaar

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De Eurogroep zal spreken over het zevende voortgangsrapport van het leningenprogramma aan Ierland door de Trojka. De zevende monitoringsmissie aan Ierland werd beëindigd op 12 juli jl. De conclusies van dit voortgangsrapport zijn leidend bij de beslissing van de lidstaten van het eurogebied om in te stemmen met de uitkering van een volgende EFSF tranche. Op basis van deze voortgangsrapportage zal ook de Commissie besluiten over de uitkering van de volgende tranche uit het EFSM. Voorafgaand aan de Eurogroep zal het EWG waarschijnlijk al een beslissing nemen over uitbetaling van de achtste tranche.

Naar het oordeel van de Trojka voldoet Ierland aan de eisen die zijn gesteld voor vrijgave van een nieuwe leningstranche van in totaal 2,6 miljard euro, waarvan 1 miljard euro afkomstig van Europa (EFSF en EFSM), 0,9 miljard euro van het IMF en 0,7 miljard euro van het Verenigd Koninkrijk, Zweden en Denemarken. De Tweede Kamer is reeds geïnformeerd dat Nederland kan instemmen met de uitkering van de achtste tranche (zie hiervoor kamerbrief met kenmerk BFB2012-15591M d.d. 5 september 2012).

Ierland ligt goed op schema met de implementatie van het steunprogramma waar Ierland zich aan geëngageerd heeft. Ook heeft Ierland onlangs succesvol 4,2 miljard euro opgehaald op de financiële markt en is Ierland er in geslaagd om staatsobligaties met een looptijd tot 2017 en 2020 te veilen. De tienjaarsrente van Ierland is inmiddels onder de 6% gezakt. Budgettaire doelen voor 2012 en de hervormingen in de financiële sector liggen goed op schema. Ondanks de voortgang waarschuwt de Trojka dat er nog steeds grote uitdagingen zijn. De hoge werkloosheid blijft een aandachtspunt en voor de groei is Ierland afhankelijk van de export naar de handelspartners, de binnenlandse vraag en toegang van banken tot de financiële markten.

5. Cyprus

Document: n.v.t.

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvorming: n.v.t.

Toelichting: Er liggen geen beslispunten voor. De Eurogroep zal spreken over de steunaanvraag van Cyprus op 25 juni jl. In juli en augustus jl. zijn twee factfindingmissies van de Trojka naar Cyprus geweest. Er is op dit moment nog geen officiële documentatie vanuit de Trojka beschikbaar. Pas nadat de uitkomsten van deze missie bekend zijn, zal over de voorwaarden voor een steunprogramma gesproken worden, en kan

Nederland hierover een positie innemen. De uitkomsten van de missie zullen mogelijk voor de Eurogroep van 14 september a.s. bekend worden.

6. Stand van zaken vijfde monitoringsmissie Portugal

Document: n.v.t.

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: Tijdens de Eurogroep zal de Trojka naar verwachting een briefing geven over de eerste uitkomsten van de vijfde monitoringsmissie aan Portugal die op dat moment net zal zijn afgerond. De volledige voortgangsrapportage zal nog niet beschikbaar zijn en besluitvorming over de volgende tranche uit het leningenprogramma is dan ook niet voorzien. Wanneer een volledig voortgangsrapport van de Trojka beschikbaar is, kan Nederland een positie innemen over de uitkering van de volgende tranche. Nederland wacht deze documentatie dan ook af. Wanneer de volledige documentatie beschikbaar is zal de Tweede Kamer zoals gebruikelijk over de inhoud van de voortgangsrapportage en de inzet van Nederland ten aanzien van de uitkering van de volgende tranche geïnformeerd worden.

7. Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM)

Document: geen document beschikbaar

Aard bespreking: besluitvorming

Besluitvormingsprocedure: unanimititeit

Toelichting: Om het ESM operationeel te maken, worden diverse richtlijnen opgesteld, waaronder de richtlijn voor de beprijzing van de instrumenten van het ESM. Zoals bekend heeft Nederland het ratificatieproces reeds afgerond en hoeft Nederland geen verdere handelingen te verrichten. Afhankelijk van de ratificatie van het ESM-Verdrag in diverse lidstaten kan tijdens de Eurogroep al gesproken worden over de inauguratie van het ESM. Het ESM-Verdrag kan in werking treden als de leden die hebben ingestemd 90% van het kapitaal vertegenwoordigen. Op moment van schrijven hebben Duitsland, Italië en Estland de ratificatie nog niet volledig afgerond. In Italië en Estland heeft het parlement reeds ingestemd met het Verdrag. Nadat de akte van goedkeuring is ingediend bij de secretaris generaal van de Europese Unie, is het ratificatieproces officieel afgerond. Ook in Duitsland heeft het parlement ingestemd met het ESM-Verdrag, maar dient de uitspraak van het Constitutionele Hof, die naar verwachting 12 september a.s. zal zijn, te worden afgewacht, alvorens het ratificatieproces formeel kan worden afgerond.

8. Follow-up Europese Raad: Financieel toezicht en een geïntegreerd financieel raamwerk

Document:

- EC-Voorstel voor een Verordening ter oprichting van een Europese banktoezichthouder bij de ECB [nog niet beschikbaar]
- EC-Richtsnoer voor een ESM-instrument voor directe herkapitalisatie van banken [niet voorafgaand aan informele Ecofin beschikbaar]

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: Ook bij dit agendapunt liggen geen beslispunten voor. Tijdens de Europese Raad van 28 en 29 juni is afgesproken dat er Europees banktoezicht wordt ingevoerd en dat, wanneer dit toezicht effectief is, in onderlinge overeenstemming besloten kan worden het ESM de mogelijkheid te geven banken direct te herkapitaliseren. Als uitwerking van deze afspraken publiceert de Europese Commissie (EC) naar verwachting 12 september een wetsvoorstel ter oprichting van een

Europese banktoezichthouder bij de ECB. Ook zal de EC de contouren schetsen voor het ESM-instrument voor directe bankensteun dat waarschijnlijk pas na de informele Ecofin wordt gepubliceerd. Deze voorstellen zijn niet gelijk aan, maar een eerste stap naar een volledig geïntegreerd financieel raamwerk (bankenunie). Het doel van directe ESM steun aan banken is het doorbreken van de vicieuze cirkel, waarin zwakke nationale overheden en zwakke banken elkaar besmetten. Belangrijk uitgangspunt voor Nederland is dat deze vicieuze cirkel niet slechts wordt verschoven naar Eurozone niveau. De Eurozone als geheel heeft immers ook geen oneindige middelen om banken te redden. Daarom moet de kans dat banken falen worden verkleind door middel van effectief Europees toezicht, en moet het beslag op het ESM als banken falen worden geminimaliseerd door *burden sharing* met de private sector en tot op zekere hoogte nationale overheden.

Effectief Europees banktoezicht vraagt om een Europese toezichthouder die onafhankelijk is, maar wel ter verantwoording kan worden geroepen, en die de middelen en autoriteit heeft om zwakke banken te identificeren en om actie te ondernemen wanneer nodig. Europees toezicht kan daarnaast alleen effectief zijn wanneer het gebaseerd is op geharmoniseerde en strikte regels. Pas wanneer Europees banktoezicht bewezen heeft effectief te zijn, kan worden overgegaan tot gedeeltelijke risicodeling door directe herkapitalisatie door het ESM mogelijk te maken. Omdat dit het risico van *moral hazard* met zich mee brengt, zowel bij overheden als bij private partijen, en omdat de capaciteit van het ESM beperkt is, moet echter worden gewaarborgd dat het ESM alleen als laatste redmiddel wordt gebruikt. Private partijen en nationale overheden moeten volgens Nederland altijd een bijdrage leveren. Ook moeten banken die steun ontvangen worden geherstructureerd (de bestaande Europese regels voor staatssteun moeten van toepassing zijn) en moeten er strikte eisen gelden voor het beloningsbeleid. De EC lijkt te denken aan een stapsgewijze invoering van het Europees toezicht, waarbij eerst alle banken die reeds (indirect) ESM-steun ontvangen eronder vallen, vervolgens grote banken en tot slot alle banken.

9. Europese bancaire sector – Interim report van de EC High-level Expert Group over structuurhervormingen van de bancaire sector

Document: Interim-rapport High-level Expert Group on reforming the structure of the EU banking sector (nog niet beschikbaar)

Aard bespreking: Bespreking over voortgang van het onderzoek

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting: Op 22 februari 2012 heeft Commissaris Barnier (Interne Markt) de High-level Expert Group on reforming the structure of the EU banking sector (Commissie-Liikanen) ingesteld. De Commissie-Liikanen heeft als opdracht gekregen om te onderzoeken of structuurhervorming van de bancaire sector van de EU noodzakelijk is, teneinde een veilig, stabiel en efficiënt bancaire systeem te waarborgen. Waarschijnlijk zal de inhoud van een (vooralsnog niet ontvangen) interim-rapport worden besproken dan wel zal een presentatie worden gegeven van de bevindingen van de Commissie-Liikanen tot nu toe. Het eindrapport wordt oktober/november van dit jaar verwacht.

10. Schaduwbankieren

Document: n.v.t.

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvorming: n.v.t.

Toelichting: De Europese Commissie heeft in het voorjaar het groenboek schaduwbankieren geconsulteerd, waarin mogelijke beleidsopties ten aanzien van betere regulering van schaduwbankieren voorgesteld

worden. De kabinetsreactie op dit groenboek is reeds naar de Tweede Kamer verzonden (d.d. 24 april 2012, kenmerk FM/2012/633M). Naar verwachting zal de Commissie de resultaten van de consultatie toelichten.

11. Reductie Europese stoelen in de Raad van Bewindvoerders van het IMF

Document: n.v.t.

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvorming: n.v.t.

Toelichting: Eind 2010 is een akkoord bereikt over een pakket aan quota-governancehervormingen om de legitimiteit en effectiviteit van het IMF verder te vergroten. Een van de afspraken is dat het aantal bewindvoerders uit ontwikkelde Europese landen met twee zal worden gereduceerd ten gunste van opkomende economieën en ontwikkelingslanden. Het voorzitterschap zal naar verwachting de stand van zaken van uitvoering van de gemaakte afspraken bespreken.

Nederland en België geven invulling aan deze afspraken door met ingang van november 2012 samen een kiesgroep te vormen. De nieuwe kiesgroep wordt in stemgewicht de vierde in het IMF en de grootste gemengde kiesgroep (bestaande uit meerdere landen). Dit staat garant voor een belangrijke stem in IMF-besluitvorming. Hieraan hecht het kabinet, zeker in de huidige tijd van onzekerheid op financiële markten, grote waarde. Ook drie andere Europese kiesgroepen zullen een bijdrage leveren. Zo zal Zwitserland zijn stoel met Polen gaan delen. In de kiesgroep met Scandinavische landen gaan de Baltische staten mee roteren op de stoel van bewindvoerder. En in de kiesgroep met Oostenrijk zullen vanaf 2016 Turkije, Tsjechië en Hongarije beurtelings de bewindvoerder gaan leveren.

De hervorming van de IMF-Board is nog niet afgerond. Verdere verschuivingen zijn goed denkbaar. Door proactief op te treden hebben Nederland en België echter nu de zekerheid van een vaste plek in het bestuur van het IMF.

*) Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer